

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo Koroška cesta št. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od euostopne petivrtice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprto reklamacije so poštnine prosto.

Najnovejše prikazni v politiki na Spodnjem Stajerskem.

(Glas iz krogov inteligence.)

Kdorkoli je zadnja leta opazoval politično življenje na slov. Stajerskem, pripoznati mora, da se je premalo delovalo, in to velja posebno za celjski okraj in tudi za celjske mlade rodoljube. Razven tega so napravili prejšnji voditelji nekatere napake, pripetile so se jim nesreče in zaupanje do njih je vsaj deloma zginito. Preobrazba celega političnega ustroja in življenja je bila neobhodno potrebna in lotili so se je mladi gospodje, katerim pa moramo odločno odrediti skušenost in poznanje ljudskega mišljenja ali ljudske duše. Slovensko ljudstvo je verno, in ta vernost je pri njem globoko ukoreninjena, mu je deloma prirojena, deloma prigojena. To se nam kaže v celi zgodovini slovenskega naroda, in pokazalo se je posebno tudi pri ustanovnem shodu Kmečke zveze. Vsi kmetijski govorniki, ki so nastopili, povdarjali so vero s tako prisrčnostjo in odkritostjo, da se je takoj videlo, da v njih govorih ni nič ponarejenega, nič navdahnjenega, ampak da jim je vse to privrelo iz srca. Ko bi bili ustanovitelji Narodne stranke to vpoštevali, bi gotovo ne bili pisali v svojem listu, da je staro geslo vse za vero, dom, cesarja obrabljen konjič, bi ne bili duhovnikov tako rekoč iz svoje sredine izključili, bi sploh ne bilo prišlo tako daleč, da se je razpor začel. Seveda mi bo marsikateri pristaša Narodne stranke ugovarjal, da je tudi on veren in njih list je celo trdil, da so novo strujarji boljši katoličani, kot pristaši Kmečke zveze. Vera in duhovnik, tako modrujejo ti gospodje dalje — ni isto in marsikateri veren katoličan je velik nasprotnik duhovnikov. Kaj bi pač takemu politiku Narodne stranke rekli ljudski učitelji, ko bi jim rekli: „Veste, moji ljubi, jaz sem dober pristaša nove šole, morebiti boljši, kot učitelji sami, a učitelj je pa ne maram, učitelji naj se v politiko nikar ne vtikajo, politika je za nas, sploh učitelji naj se brigajo le za šolo, vse drugo bomo mi opravili.“ Očividno je, da bi tega nobeden učitelj ne verjel, kajti učitelj je predstavitelj šole, kakor je duhovnik glasnik vere. Kdor je tedaj sovražnik duhovnikov, je tudi sovražnik vere, in le sovražstvo do duhovščine vodi novo stranko.

A poglejmo, morebiti imajo ti mladi gospodje kak povod za to sovražstvo. Ali nima Kmečka zveza in njihov voditelj čiste vesti in čistih rok? Ali so narodnjaki stare korenine pri delovanju za ljudstvo obogatili? Ali so imeli morebiti od tega kake druge koristi? Vsega tega ne! Pač se pa spominja marsi-

kateri osiveli rodoljub, kako se ravno mlajši duhovniki od hiše do hiše hodili ter delovali in tudi doslegli, da se je slovenski narod svojih političnih pravic zavedal. Žrtvovali so ti apostoli slovenske narodnosti svoje premoženje ter želi zato preganjanje od politične oblasti. In vse to so ti mučeniki narodne ideje mirno na se vzeli in prenašali. Tedaj ni bilo nobenega advokatorskega kandidata, nobenega liberalnega učitelja, ki bi bil pomagal. Sedaj pa, ko je ljudstvo vsaj že deloma prebujeno, nastopijo ti mladi gospodje in diktirajo: „Duhovščina naj se ne vmešava v politiko, duhovščina od političnega vodstva stran! In v svoji skromnosti zahtevajo za svojo stranko na slov. Stajerskem samo 3 ali 4 (!) mandate. V odgovor na to zahtevo naj jim bo sledeče: Kmečki pristaši imajo čisto vest in čiste roke in nato niti ne mislijo, da bi se dali od Narodne stranke politično tako sramotno oglatiti, brez vsacega ugovora, kakor prvaki. Narodna stranka hoče imeti boj, naj bo, mi se ga ne bojimo, kajti dokazali bomo, da prek vernega slovenskega ljudstva in njega voditeljev ne more nobena stranka k dnevnemu redu. Pristaši kmečke stranke politike ne morejo nikakor pustiti, dobro vedo, da je državni ustroj tak, da se vsaka stranka porazi in pogazi, ki nima nobene politične veljave. Pristaši kmečke stranke se pa tudi ne morejo nikakor zaupati vodstvu Narodne stranke, katero vodi le sovražstvo do starih izkušenih, zasluženih vodij. Svoje osode ne bomo nikdar izročili v roke liberalnih učiteljev in — okrajnih glavarjev, ki jim zapovedujejo.

Kmetje, le vkup, le vkup!

Piše Franc Pišek, župan in veleposestnik v Hotinji vasi.

Viribus unitis!
(Z združenimi močmi!)

Kmečki stan je sedaj ogromno zadolžen in ima vknjiženega dolga 4000 milijonov. Najlozje se zadolži kmet, kajti nenadoma ga obiščejo imne, zadene bolezen itd. Opomniti se mora, da je pridelek računjen po dobrem letu, med tem ko pa redno v vsakem drugem letu uime toča, moča, suša, mraz itd. nastanejo in te se mora za 20% kot letna škoda v ozir vzeti. Novi dolgovi nastanejo, če mož ali žena umrje, prevzame sin ali hčer posestvo, ali nastana kakš koli prememba v posesti.

Znano je, da so deželne blagajne prazne in se namerava deželne doklade povišati. Strogo bodemo zasledovali deželne poslance in kteri bi dovolil da se na rovaš kmeta doklade povišajo dobi — nezakupnico.

bezni in gorkega sočutja, se je udeležil splošnega veselja, tako da so si častniki zadovoljno šepetali, da je redko katerikrat tako dobre volje.

Ali neprimerna napitnica je privabila v kratkem na čelo junakovo razne gube, znamenje nezadovoljnosti.

„Polkovnik“, dejal je poveljnik F. . . . „predlagam tovarišem, da pijemo ne le na tvoje imenovanje, ampak tudi na tvojo poroko. Mi vsi imamo žene in veselo mladež, ki nas vleče za brk in ti. . .“

„Nikdar“, odgovori mirno polkovnik, toda v glasu se je glasilo nekaj toli žalostnega, da so drugi obmolknil.

Ali je imel morda polkovnik kako skrivnost? Morda . . .

Vsak se je spomnil, da je živel mož v polnem zatišju, da je živel v skromnem stanovanju in da prebije vsako leto jeden mesec v neki samotni vasi v okrožju Merthe-et-Moselle.

Kaj neki dela tam?

Te in enake misli so spreletavale srca pričujočih ob pogledu na zamišljenega polkovnika, in ako bi ne bil tu navzoč hladnokrvni burkež Van Bluten, bi bili zastoj iskali pot do veselja.

Zunaj je bučala ledena nevihta, razmetavajoč sneg po ulicah in hoteč ugasniti plinove luči na hišah; veternece po strehah so škripale grozno in včasih se je čulo otožno tuljenje psa. Vse oknice so bile zaprte, vse prodajalnice zaklenjene. Mesto je spalo, ali vsaj zdelo se je, da spi.

Naglo se je prikazala po trgu senca in škripajoči led in sneg je naznanjal poznega potnika.

Bil je star duhovnik, suh in bled . . . Raskav suknen plašč mu je visel črez ramo po oguljenem in za zimo pretankem talarju; na nogah je imel

Upamo, da bodo prihodnje volitve pokazale, da je naše ljudstvo verno, razsodno in si bo samo pomagalo. V to pomagaj Bog!

Oglejmo si še, koliko stane dandanes vinarstvo, od katerega pridelka tudi nekateri žive. Zali-bog, da je od zadnjih 30 let bilo komaj 10 srednje dobrih vinskih let. Stari trs v obče izumira in edina rešitev je nov ameriški nasad. Po Stajerskem so res krasne lege za vinograde in Stanko Vraz je pel:

Nikjer na svetu lepšega ni,
Kakor gorica, ki vince rodi.

Vinograde v druge kulturne vrste preminjati povsod ne kaže in zadnja leta vidimo, da se pridno rigola in novo zasađa. Ker se dandanes gospodarske razmere celo drugačne kakor pred 30 leti: delavci so polovico dražji in jih celo dobiti ni, vino (mošt) pa se prodaja v času trgatve po sramotno nizki ceni 1% sladkorja po 2 vinarja vinskim barantačem, se delo v srednji letini niti ne izplača, vklub temu, da država olajšuje davke in podpira vinarstvo. Zato je za to stroko kmetijstva potreba temeljite preuredbe. —

1. Treba je pomisliti, da lepa lega vinograda ni za nobeno drugo kulturno vrsto n. pr. njivo, pašnik ali sadlo-ovnik: sposobna in bi druga vrsta tudi dohodkov ne donesala.

2. Lahko se mnogo družin kot viničarji pošteno preživi in

3. vinarstvu pestniku naj v rodnih letih delo poplača in državi anogo keristi, ker za davek, dac in carino znatne dohodke prejema.

Hektar (1% orala) novo prerigolanega in nasajenega vinograda stane približno:

Rigolanje kvadr. meter po 12 v.	600.000 K
Cepljene trte 1—1.20 meter narazen, se jih	
potrebuje 8350 a 16 v.	1336.00 ..
Sajenje in priprave	100.— ..
Kolje	178.75 ..
Drugi stroški in delo okoli	50.— ..
	2264.75 K

Gnoj, vožnja, planiranje in zguba, ker se 0.7 tret posuši se takej ni vračunjeno. Davčne oblasti morale bi vsako škodo po uimi kakor tudi vse kulturne premembe hitro rešiti, nikar pa cele mesece — in leta — zavlačevati.

Dežela ima dandanes dobro urejene trsnice in koristilo bi se mnoge, če bi celo ubogi dobili cepljene trte zastoj, drugi pa po 10 vin. komad. Sedaj prodaja dežela cepljene trte po 14 v., kar je predrago. Pomisliti moramo, da za to ceno oddajajo tudi zadruge in posamezniki. In ker deželo trsnice mnogo stanejo, nimajo vinorejci nobene znatne koristi. Galica se je letos podražila in cene bodo še

Duhoven in vojak.

Francoski spisal M. Aigueperse.

Helderjev hotel je bil oni večer bajno krasno razsvetljen. V veži so bile razprostrte preproge in razpostavljeni bujni cvetni grmiči, na njihovih vejicah so se zibale beneške svetilnice. Na stenah so se svetili vojskinci znaki in znamenja zmage. V prvem nastropju so se glasili veselo zvoneči glasovi v prijaznem soglasju z žvenketom kozarcev, in srebrnih nožev in vilic. Velika dvorana je bila spremenjena s svežim zelenjem v vrt, in kakih petdeset častnikov različne starosti in dostojanstva je sedelo za bogato obloženo mizo. Dobro so jedli in izborni pili . . . . Vsaj so hoteli počastiti kuhinjo mojstra Vallarda, gostilničarja, umetnika v njegovih stroki ter preslaviti kar se da najbolje imenovanje novega poveljnika, kojemu na čast je napravljena današnja svečanost.

Svojega novega poveljnika so obožavali. Za njega so bila vsa srca od priprostega vojaka do najvišjega častnika.

Rekli so: „Ta je najboljši med najboljšimi, odkrit kot zlato, bister kot živo srebro, ali pravičen in dober proti vsakemu. On ni prišel iz šole, kakor drugi častniki, ampak potrjen 19 let star, si je zaslužil svoje dostojanstvo s hrabrostjo. Zvečer vam bomo pripovedali o njegovih vojskinskih zaslugah, njegovih ranah, in bodele videli, ali morete toliko storiti, toliko pretrpeti.“

Zadnje njegovo imenovanje je spoznavala z veseljem cela armada. Soglasno je povsod donelo: „To pot ni obveljala naklonjenost, ampak zasluga, pravica!“

In zato so danes klicali junaku slavo z navdušenjem. Preslavljanec sam, ginjen radi pojavov lju-

težke škornje, s trdom jih je vzdigaval. Izpod klobuka so padali na ramena beli lasje.

Sel je počasi, zelo počasi, naslanjajoč se na gorjačo. Najbrže mu ni bila pot znana, in ovirala sta ga starost in mraz.

Konečno je zagledal hotel, sence cvetlic, svečana razsvetljava in veselo vpitje mu je privabilo na lice nasmeh in v obeh je žaril žarek.

„Tukaj sem“, reče sam zase in zadrži natakarkarja, ki je stopal skozi vežo ter nesel dišečo pečenko.

„Prijatelj, ali je polkovnik B. . . . v hotelu? Ako je, prosim, recite mu, da ga nekdo čaka.“

Sluga pogleda duhovnika, neznatnega, starega, v oguljeni, posneženi obleki, in premerivši ga reče visoko: „Ljubi prijatelj, tam gori slavijo polkovnikovo povišanje, ni mogoče ga torej motiti, pridite k njemu jutri.“

„Tako“, odvrne duhoven, „no, bodemo videli“. In z neverjetno urnostjo zavil jo je po stopnjicah za slugo.

V prvem nastropju je bilo že jako šumno in veselo; glave so se razgrevale, čim več vina je bilo, tem bolj vodeni so bili govori in kapitan V. . . . je ravno naznanjal z ne prav gibčnim jezikom, da hoče pripovedovati neko dogodbo, ko so se odprla na lahno vrata v obednico in sta vstopila natakarkar in duhoven.

Družba se je glasno zasmejala.

„Zmota!“ kliče jeden častnikov.

„Velečastni, semenišče je še naprej,“ smeje se drug.

„Dajmo mu čašo konjaka!“ ponuja tretji.

Polkovnik se je obrnil, hoteč pogledati predmet njih veselja, a v tem trenutku vzklikne: